

Alina Piątyszek-Pych, Joanna Wyrwa

Analiza potencjału instytucji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług wspierających rozwój przedsiębiorczości w regionie lubuskim

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 96, 47-64

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ALINA PIĄTYSZEK-PYCH*

JOANNA WYRWA

Uniwersytet Zielonogórski

**ANALIZA POTENCJAŁU INSTYTUCJI OTOCZENIA
BIZNESU W ZAKRESIE ŚWIADCZENIA USŁUG
WSPIERAJĄCYCH ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
W REGIONIE LUBUSKIM**

Wprowadzenie

We współczesnej gospodarce kluczową rolę odgrywają regiony, ich konkurencyjność oraz innowacyjność budowana na przewagach endogenicznych. Jednym z warunków efektywnego wykorzystania potencjałów rozwojowych występujących w regionie jest funkcjonowanie instytucji wsparcia¹, tworzących środowisko sprzyjające działalności gospodarczej. Prowadzenie działalności gospodarczej w coraz większym stopniu wiąże się z potrzebą korzystania z różnorodnych usług informacyjnych, doradczych, finansowych. Przedsiębior-

---

* Autor jest stypendystą w ramach Poddziałania 8.2.2 „Regionalne Strategie Innowacji”, Działania 8.2 „Transfer wiedzy”, Priorytetu VIII „Regionalne Kadry Gospodarki” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Unii Europejskiej i z budżetu państwa.

¹ W literaturze przedmiotu oraz w praktyce życia gospodarczego funkcjonuje wiele nazw określających instytucje oferujące usługi wspierające przedsiębiorczość i innowacyjność. Do najczęściej spotykanych zalicza się: instytucje otoczenia biznesu, instytucje wsparcia przedsiębiorczości, organizacje okołobiznesowe, ośrodki wsparcia przedsiębiorczości i innowacyjności. Na potrzeby artykułu postanowiono posługiwać się określeniem „instytucje otoczenia biznesu” oraz wynikającym z niego skrótem „IOB”.

cy napotykają także na liczne bariery wynikające ze skomplikowanych uregulowań prawnych czy sformalizowanych struktur urzędów. Przełamaniu tych barier i poprawie współpracy z przedsiębiorcami oraz potencjalnymi inwestorami służą instytucje otoczenia biznesu (IOB). Są to podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Do głównych zadań IOB można zaliczyć²: tworzenie korzystnych warunków do wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i procesów innowacyjnych, podnoszenie jakości zasobów ludzkich w przedsiębiorstwach poprzez szkolenia i doradztwo, wsparcie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw, tworzenie sieci współpracy (m.in. klastry) i animacji środowiska innowacyjnego przedsiębiorstw, tworzenie korzystnych warunków w zakresie transferu nowych rozwiązań technologicznych, a także zapewnienie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania.

Artykuł stanowi przegląd problematyki dotyczącej instytucji otoczenia biznesu w kontekście rozwoju przedsiębiorczości na obszarze regionu lubuskiego. W pierwszej części opracowania omówiono zakres pojęcia „otoczenie biznesu”, w dalszej części przedstawiono wyniki badań własnych, natomiast w zakończeniu dokonano podsumowania wyników badań oraz zaprezentowano rekomendacje dotyczące poprawy efektywności działań instytucji otoczenia biznesu w województwie lubuskim.

Podstawowym celem artykułu jest analiza potencjału instytucji otoczenia biznesu w zakresie świadczenia usług wspierających rozwój przedsiębiorczości w regionie lubuskim. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymagało przeprowadzenia badań empirycznych. W ich ramach podjęto próbę odpowiedzi na pytania dotyczące: liczby i rodzajów instytucji otoczenia biznesu działających na terenie województwa lubuskiego, zakładanych celów i środków ich realizacji, określenia wzajemnych relacji pomiędzy instytucjami okołobiznesowymi a podmiotami sfery społeczno-gospodarczej oraz oferty usług świadczonych przez te organizacje na rzecz wspierania przedsiębiorczości w regionie.

---

² Szerzej: J. Dominiak, *Otoczenie biznesu jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego*, „Przegląd Geograficzny” t. 76, z. 2, Polska Akademia Nauk Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Warszawa 2004, s. 216–219; T. Dorożyński, W. Urbaniak, *Rola instytucji otoczenia biznesu we wspieraniu inwestorów zagranicznych w województwie łódzkim*, w: *Rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kształtowaniu aktualnego i przyszłego profilu gospodarczego województwa łódzkiego*, red. J. Świerkocki, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2011, s. 190–193.

1. Pojęcie i rodzaje instytucji otoczenia biznesu

Instytucje otoczenia biznesu stanowią kluczowe ogniwo nowoczesnych systemów wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Joanna Dominiak³ wskazuje, że otoczenie biznesu można rozumieć dwojako – w wąskim i szerokim znaczeniu. W znaczeniu wąskim oznacza ono „pewien klimat działalności gospodarczej przejawiający się w powstawaniu w regionie lub ośrodku miejskim warunków sprzyjających decyzjom lokowania i rozbudowy przedsiębiorstw, w tym także działania władz publicznych, związków zawodowych, a także kształtowanie opinii publicznej”. Natomiast w znaczeniu szerokim obejmuje również wyposażenie instytucjonalne i otoczenie innowacyjne. Otoczenie biznesu utożsamiane z wyposażeniem instytucjonalnym rozpatrywane jest dwojako⁴: po pierwsze jako zbiór instytucji otoczenia biznesu, po drugie – jako zbiór instytucji otoczenia biznesu wraz z ich wzajemnymi powiązaniem, które tworzą rodzaj sieci instytucjonalnej. W pierwszym znaczeniu wyposażenie instytucjonalne ujmuje się jako tzw. usługi dla producentów i dla biznesu. Przez wielu badaczy podział ten nie jest uwzględniany, dlatego usługi dla producentów i usługi dla biznesu ujmuje się na ogół łącznie. W drugim znaczeniu wyposażenie instytucjonalne jest kategorią układu instytucjonalnego. Obejmuje zespół instytucji i organizacji, których zadaniem jest inicjowanie i sterowanie rozwojem regionu, wraz z występującymi między tymi instytucjami powiązaniem wewnętrznymi i zewnętrznymi. Układ instytucjonalny tworzą: (1) agencje, fundacje i stowarzyszenia rozwoju regionalnego, (2) organizacje samorządu gospodarczego (izby gospodarcze), (3) organy terenowej administracji publicznej, (4) inne instytucje: szkoły wyższe, stowarzyszenia twórcze, partie polityczne, związki zawodowe, organizacje społeczne. Powiązania wewnętrzne i zewnętrzne instytucji otoczenia biznesu kształtują sieć instytucjonalną lub tworzą tzw. gęstość instytucjonalną na danym obszarze⁵. Działania tych organizacji

---

³ J. Dominiak, *Otoczenie biznesu...*, s. 209–210.

⁴ *Ibidem*, s. 210–211; S. Dołzbłasz, *Instytucje otoczenia biznesu oraz jednostki B+R na obszarze województwa dolnośląskiego*, w: *Endo i egzogeniczne determinanty obszarów wzrostu i stagnacji w województwie dolnośląskim w kontekście Dolnośląskiej Strategii Innowacji*, DAWG, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2009, s. 64.

⁵ I. Pietrzyk, *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001, s. 26.

mogą być rozpatrywane dwojako⁶. Po pierwsze jako instytucje, które poprzez swoje działania stabilizują oraz uaktywniają endogeniczne czynniki rozwoju. Funkcjonują bowiem w określonym otoczeniu, reagują na zmiany w nim zachodzące oraz indukują własne sygnały do otoczenia. Drugi element, to otoczenie, które dzięki swoim specyficznym cechom, jak m.in. aktywność, innowacyjność, zdolność do ciągłego uczenia się oraz otwartość, jest miejscem powstawania innowacji.

W świetle definicji otoczenia biznesu prezentowanych w polskich opracowaniach można stwierdzić, że IOB to podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora małych i średnich przedsiębiorstw. IOB oferują przedsiębiorcom pomoc związaną z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. To także ośrodki zapewniające początkującym przedsiębiorcom z sektora MŚP pomoc w uruchomieniu firmy oferującej produkt lub usługę, które powstały w wyniku wprowadzenia nowej technologii (inkubatory przedsiębiorczości). Do grupy IOB można zakwalifikować również instytucje, które udzielają wsparcia finansowego na działalność, np. fundusze pożyczkowe⁷.

W myśl polskiego prawodawstwa⁸ termin „instytucja otoczenia biznesu” to przedsiębiorca, bez względu na formę prawną, który nie działa dla zysku lub przeznaczają go na cele statutowe i prowadzi działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Działalność instytucji otoczenia biznesu polega w szczególności na doradztwie i szkoleniach, pomocy w transferze i komercjalizacji nowych technologii, pomocy w tworzeniu nowych przedsiębiorstw w otoczeniu instytucji naukowych i szkół wyższych, pomocy dla nowo powstałych przedsiębiorców oraz tworzeniu skupisk przedsiębiorców w ramach parków technologicznych, stref biznesu, parków przemysłowych oraz klastrów.

Instytucje otoczenia biznesu to przede wszystkim organizacje *non profit*, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe. Instytucje

---

⁶ S. Dołzbłasz, *Instytucje otoczenia biznesu...*, s. 71.

⁷ A. Biernat-Jarka, E. Planutis, *Znaczenie instytucji otoczenia biznesu we wspieraniu poziomu innowacyjności sektora MŚP*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego nr 168. Ekonomia, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2011, s. 13.

⁸ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych, DzU 2009, nr 85, poz. 719.

otoczenia biznesu odpowiedzialne są za realizację pewnych celów społecznych, służących tzw. dobru ogółu. Dotyczy to przede wszystkim instytucji działających w tzw. sektorze trzecim, sektorze pozarządowym czy sektorze społecznym. Instytucje te przyczyniają się do budowy kapitału społecznego na danym obszarze. Ich działalność pozwala na bezpośrednie kontakty z lokalnymi przedsiębiorcami (poprzez doradztwo, szkolenia, udzielanie pożyczek, informację gospodarczą itp.), ale także umożliwia podnoszenie wiedzy i kwalifikacji lokalnej ludności (poprzez kursy i szkolenia).

Do najważniejszych rodzajów instytucji otoczenia biznesu należy zaliczyć⁹:

- jednostki administracji centralnej, takie jak np. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Narodowe Centrum Nauki, Ośrodek Przetwarzania Informacji;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- agencje rozwoju regionalnego i lokalnego;
- jednostki zaplecza badawczo-rozwojowego, np. Polskiej Akademii Nauk, jednostki badawczo-rozwojowe (JBR), centra doskonałości (CD), centra zaawansowanych technologii (CZT);
- organizacje pracodawców i pracobiorców, np. związki zawodowe;
- izby i stowarzyszenia producenckie, np. izby gospodarcze, przemysłowe i handlowe;
- instytucje szkoleniowo-doradcze, firmy konsultingowe, niepubliczne instytucje rynku pracy;
- sektor szkolnictwa wyższego;
- instytucje wspierające przedsiębiorczość, np. inkubatory przedsiębiorczości, podmioty wspierające firmy typu *spin-off* i *spin-out*, parki przemysłowe (technologiczne, naukowo-technologiczne);
- sieci wspierające przedsiębiorczość i innowacyjność, np. Krajowy System Usług (KSU), Krajowy (Narodowy) System Innowacji, punkty konsultacyjno-doradcze (PKD), Sieć Informacji dla Biznesu (BIN), Centra Euro Info, Regionalne Centra Informacji Europejskiej, Krajowe Punkty Kontaktowe (KPK), Enterprise Europe Network, Naczelna Organizacja Techniczna (Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Tech-

---

⁹ M. Górzyński, W. Pander, P. Koć, *Tworzenie związków kooperacyjnych między MSP oraz MSP i instytucjami otoczenia biznesu*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2006, s. 13–16; T. Dorożyński, W. Urbaniak, *Rola instytucji...*, s. 187–188.

nicznych), Krajowa Sieć Ośrodków Informacji Patentowej, centra transferu technologii;

- instytucje finansowe, np. banki, fundusze inwestycyjne, fundusze pożyczkowe, fundusze typu *venture capital*, fundusze poręczeń kredytowych.

Otoczenie biznesu może być rozpatrywane także w aspekcie otoczenia innowacyjnego, które odgrywa istotną rolę w generowaniu i rozpowszechnianiu innowacji. Do instytucji otoczenia innowacyjnego¹⁰ o działalności praktycznej zalicza się dwie grupy podmiotów: ośrodki innowacji i przedsiębiorczości oraz jednostki badawczo-rozwojowe. Instytucje działające w dziedzinie innowacji to podmioty wyspecjalizowane w działaniach na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, transferu technologii i komercjalizacji nowych technologii. Należą do nich: ośrodki szkoleniowo-doradcze, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, fundusze pożyczkowo-poręczeniowe. Ważną grupę instytucji otoczenia innowacyjnego stanowią jednostki badawczo-rozwojowe. Należą one do sfery badawczo-rozwojowej, złożonej z instytucji zajmujących się pracami twórczymi, podejmowanymi w celu zwiększenia zasobów wiedzy i możliwości jej zastosowania. Jednostki badawczo-rozwojowe obejmują instytuty naukowo-badawcze, centralne laboratoria i ośrodki badawczo-rozwojowe. Prowadzą działalność głównie w zakresie nauk stosowanych oraz technologicznych i mają ściśle powiązania z praktyką gospodarczą.

W Polsce od 1990 roku liczba ośrodków innowacji i przedsiębiorczości systematycznie rosła, osiągając na początku roku 2011 liczbę 748 podmiotów¹¹, wśród których należy wymienić: 24 parki technologiczne i 22 inicjatywy parkowe, 21 inkubatorów technologicznych, 62 preinkubatory i akademickie inkubatory przedsiębiorczości, 45 inkubatorów przedsiębiorczości, 98 centrów transferu technologii, 13 funduszy kapitału załączkowego, 9 sieci aniołów biznesu, 83 lokalne i regionalne fundusze pożyczkowe, 54 fundusze poręczeń kredytowych, 317 ośrodków szkoleniowo-doradczych i informacji.

---

¹⁰ *Raport z badań: Analiza potencjału instytucji otoczenia biznesu w województwie świętokrzyskim i możliwości ich zaangażowania w proces tworzenia partnerstwa regionalnego na rzecz rozwoju konkurencyjności i innowacji w województwie świętokrzyskim*, Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa, Kielce 2009, s. 12.

¹¹ K.B. Matusiak, *Rola i miejsce instytucji wsparcia w realizacji polityki innowacyjnej*, w: *Polityka innowacyjna państwa wobec sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce – analiza uwarunkowań i ocena realizacji*, red. P. Niedzielski, R. Stanisławski, E. Stawasz, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2011, s. 205.

Na potrzeby opracowania przyjęto, że instytucje otoczenia biznesu to podmioty, które oferują przedsiębiorcom różnego rodzaju usługi wspierające prowadzenie działalności gospodarczej. Pomoc ta może być udzielana odpłatnie lub nieodpłatnie dla przedsiębiorstw powstających lub prowadzących działalność w celu stymulowania ich rozwoju.

2. Instytucje otoczenia biznesu w regionie lubuskim

Wspomaganiem rozwoju przedsiębiorczości na obszarze województwa lubuskiego zajmują się liczne instytucje otoczenia biznesu, do których należą m.in. agencje rozwoju, izby gospodarcze, organizacje pracodawców, fundusze wsparcia i centra rozwoju. Część z nich zrzeszona jest w Krajowym Systemie Usług (KSU), świadcząc standardowe usługi w ramach krajowych i regionalnych programów wsparcia przedsiębiorczości. Obecnie w sieci KSU zrzeszonych jest 6 instytucji, natomiast w Krajowej Sieci Innowacji (KSI) zarejestrowany jest tylko jeden ośrodek, który świadczy usługi doradcze o charakterze proinnowacyjnym. Wysoką aktywnością odznacza się również trzeci sektor, czyli fundacje i stowarzyszenia biorące sobie za cel instytucjonalną opiekę nad przedsiębiorcami działającymi w regionie. Problemem pozostaje jednak nierównomierne rozmieszczenie tych instytucji w regionie. Instytucje okołobiznesowe zlokalizowane są przede wszystkim w dwóch największych miastach regionu, czyli Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze oraz w powiatach leżących w części południowo-zachodniej regionu. W niektórych powiatach i gminach województwa lubuskiego dostęp do specjalistycznych usług biznesowych jest znacznie utrudniony. Wyniki badań ewaluacyjnych przeprowadzonych na potrzeby aktualizacji Lubuskiej Regionalnej Strategii Innowacji (LRSI) wskazują, iż silną stroną otoczenia biznesu w regionie jest zorientowanie tych instytucji na usługi szkoleniowo-doradcze oraz wsparcie dla sektora MŚP. Przeprowadzone badania wskazują również na wiele niepokojących zjawisk związanych z funkcjonowaniem IOB w regionie, a mianowicie: niskie zainteresowanie sektora przedsiębiorstw ofertą usług IOB, brak koordynacji przepływu informacji oraz ograniczony zakres współpracy pomiędzy instytucjami, rozproszenie instytucji wspierających innowacyjność, mała liczba instytucji wspierających transfer technologii, niedostosowanie oferty instytucji do potrzeb przedsiębiorstw. Zagrożenie stanowią ciągle zmiany polityczne i gospodarcze, jak również brak

odpowiedniej polityki władz różnego szczebla wspierających IOB w rozwoju innowacyjności¹².

Obecnie w województwie lubuskim nie istnieje oficjalny wykaz instytucji otoczenia biznesu. Dane dotyczące tej grupy organizacji są rozproszone i osiągalne jedynie w różnych dokumentach i publikacjach sporządzanych na potrzeby realizacji projektów i zadań. W celu zidentyfikowania IOB w województwie lubuskim przeprowadzono badania własne. Informacje o istniejących instytucjach zgromadzono w oparciu o bezpośrednie kontakty, sieć KSU, bazy danych (NGO, SOOiPP, władz regionalnych i lokalnych) oraz różnego typu informatory i publikacje. Zidentyfikowano 92 instytucje, spośród których 54 spełniało warunek prowadzenia aktywnej działalności w zakresie wspierania przedsiębiorczości i rozwoju regionalnego. Przedstawione poniżej analizy oparto na wynikach badań przeprowadzonych wśród IOB działających na terenie województwa lubuskiego. Ustalając wielkość próby badawczej, zdecydowano się objąć badaniem wszystkie instytucje otoczenia biznesu w województwie lubuskim, które prowadzą aktywną działalność w zakresie wspierania przedsiębiorczości i rozwoju regionalnego. W badaniu wykorzystano dwie metody badawcze – metodę ankiety elektronicznej oraz metodę wywiadów. Badania przeprowadzone zostały na przełomie lutego i marca 2012 roku. Ankietyzacja przeprowadzona została na podstawie przygotowanego szczegółowego kwestionariusza, który składał się z 31 pytań, wśród których większość stanowiły pytania zamknięte. Na ogólną liczbę 54 wysłanych ankiet zwrócono 26% wypełnionych kwestionariuszy¹³. W celu uzupełnienia badań ankietowych podjęto również bezpośrednie oraz telefoniczne rozmowy z przedstawicielami lubuskich instytucji okołobiznesowych.

Forma organizacyjno-prawna instytucji, które wzięły udział w badaniu, jest różnorodna. Najliczniej w badanej grupie reprezentowane są spółki z o.o., które stanowią 29% ogółu badanych instytucji, 21% podmiotów działało w formie stowarzyszenia, natomiast 14% w formie fundacji. Pozostałe 36% instytucji wskazało na inne formy, tj. jednostki działające w ramach szkoły wyższej, organizacje pracodawców, izby gospodarcze i jednostki działające w ramach instytucji publicznych. Jeśli chodzi o profil badanych organizacji, to zdecydowaną większość z nich stanowią instytucje szkoleniowo-doradcze

---

¹² *Lubuska Regionalna Strategia Innowacji*, Zielona Góra 2010, s. 63–75.

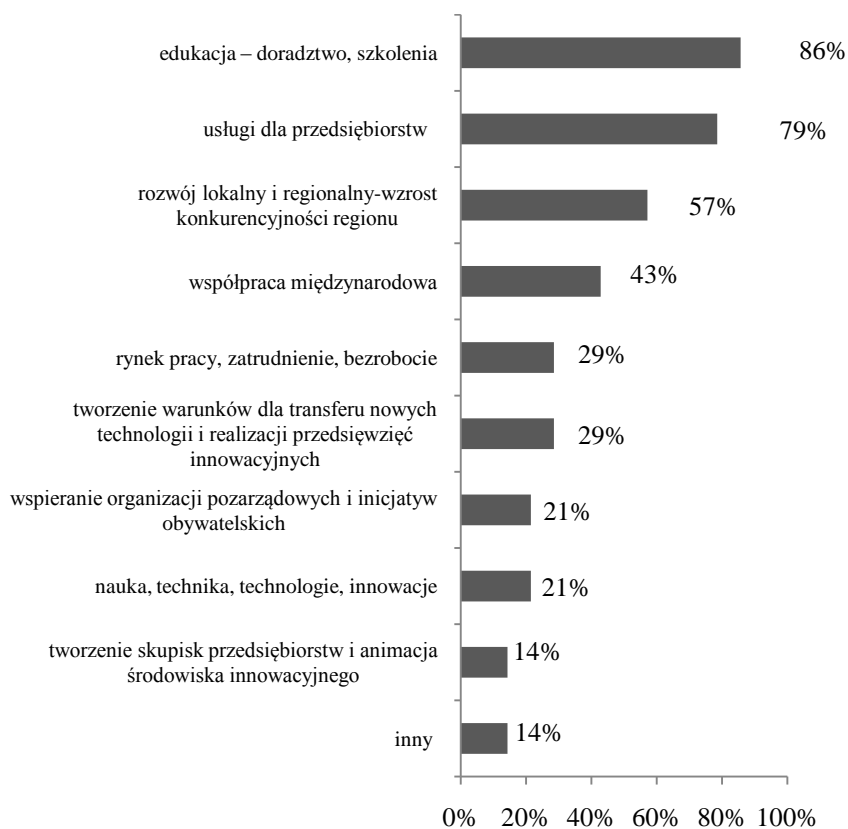
¹³ Część adresów okazała się nieaktualna, część instytucji odmówiła udziału w badaniach.

(36%), agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, inkubatory przedsiębiorczości oraz organizacje przedsiębiorców i pracodawców (14%). Badane instytucje (21%) wskazywały również inne profile działalności, takie jak instytucje finansowe, izby przemysłowo-handlowe oraz parki technologiczne.

Przeważająca liczba organizacji, które wzięły udział w badaniu, działa na obszarze regionu lubuskiego – taki zasięg działania zadeklarowało 79% respondentów. W dalszej kolejności ankietowani wskazywali działalność na poziomie międzynarodowym – 14% (obszar UE i USA) i krajowym – 7%. W trakcie prowadzonych badań przeanalizowano również główne kierunki działalności organizacji okołobiznesowych (rys. 1).

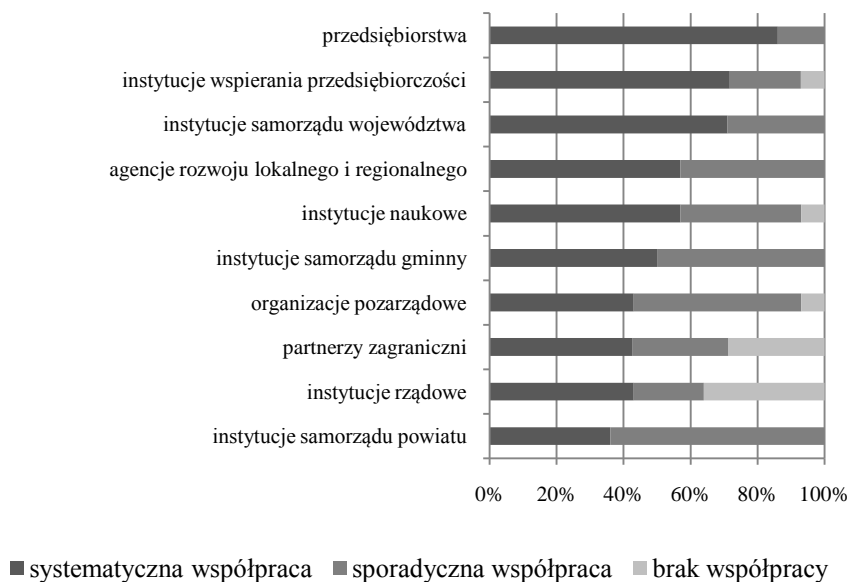
Ankietowane jednostki wskazywały najczęściej na podejmowanie działań związanych z edukacją, doradztwem i szkoleniami (86%), usługami dla przedsiębiorstw mającymi na celu wspieranie przedsiębiorczości (79%), wzrostem konkurencyjności regionu (57%), współpracą międzynarodową (43%). Wśród innych kierunków działalności wskazywano: tworzenie warunków dla transferu nowych technologii i realizacji przedsięwzięć innowacyjnych, rynek pracy, zatrudnienie, bezrobocie (29%), naukę, technikę, technologie, innowacje, wspieranie organizacji pozarządowych i inicjatyw obywatelskich (21%), reprezentację grup zawodowych, tworzenie skupisk przedsiębiorstw i animację środowiska innowacyjnego (14%). Jako cel prowadzenia działalności wymieniano również informowanie o możliwości pozyskania środków z funduszy europejskich na obszarze województwa lubuskiego oraz udzielanie poręczeń jako zabezpieczenia kredytów i pożyczek dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność na obszarze województwa lubuskiego. W ramach badań przeanalizowano również częstotliwość współpracy badanych organizacji z różnego typu instytucjami i organizacjami (rys. 2). Analiza udzielanych odpowiedzi wskazuje na systematyczną współpracę badanych organizacji z przedsiębiorstwami – wskazało na to aż 86% badanych (14% badanych prowadzi sporadyczną współpracę z przedsiębiorcami), instytucjami samorządu województwa (71%), instytucjami wspierania przedsiębiorczości (71%), instytucjami naukowymi (57%), agencjami rozwoju lokalnego i regionalnego (57%) oraz instytucjami samorządu gminnego (50%). Mniej niż 50% badanych organizacji wskazało na systematyczną współpracę z instytucjami rządowymi, partnerami zagranicznymi i organizacjami pozarządowymi (43%). Najmniej, bo zaledwie 36% respondentów, wskazało na systematyczną współpracę z instytucjami samorządu powiatowego. Taki sam odsetek instytucji nie prowadzi w ogóle

współpracy z organizacjami rządowymi, a 29% respondentów nie nawiązuje kontaktów z partnerami zagranicznymi. Zaledwie 7% ankietowanych wskazało na brak współpracy z innymi instytucjami wspierania przedsiębiorczości, instytucjami naukowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Rys. 1. Główne kierunki działalności badanych instytucji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

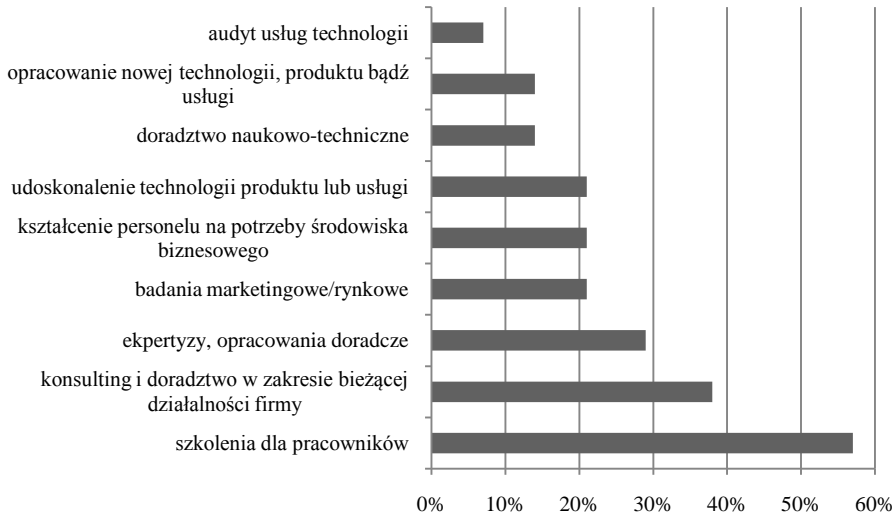
Rys. 2. Częstotliwość współpracy badanych organizacji z innymi podmiotami

Źródło: jak pod rys. 1.

W ramach przeprowadzonych badań szczególną uwagę zwrócono na zakres współpracy badanych organizacji z biznesem. Dokładnie przeanalizowany został cel współpracy IOB z przedsiębiorstwami oraz zakres usług, jakie organizacje te świadczą na rzecz przedsiębiorstw.

Do najczęstszych celów współpracy badanych organizacji z przedsiębiorstwami należą: szkolenia dla pracowników (na ten cel współpracy wskazało 57% respondentów), konsulting i doradztwo w zakresie obecnej działalności firmy (36%) oraz przygotowywanie dla przedsiębiorstw ekspertyz i opracowań doradczych (29%). Wśród innych celów współpracy wskazywano m.in. badania marketingowe i rynkowe (21%), kształcenie personelu na potrzeby środowiska biznesowego (21%) udoskonalanie technologii, produktu i usługi (21%), doradztwo naukowo-technologiczne (14%), opracowywanie nowej technologii, produktu bądź usługi (14%), audyt technologii (7%). Głównymi odbiorcami usług świadczonych przez badane organizacje są przede wszystkim przedsię-

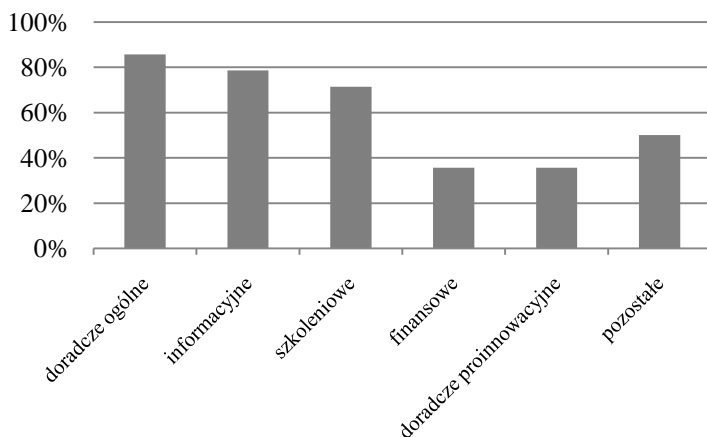
biorstwa z sektora MŚP, natomiast niezwykle rzadkie jest świadczenie usług na rzecz dużych firm.

Rys. 3. Cel współpracy badanych podmiotów z przedsiębiorstwami

Źródło: jak pod rys. 1.

Analiza typów świadczonych usług wykazała, że badane organizacje świadczą przede wszystkim usługi doradcze ogólne (86% organizacji deklaruje świadczenie tego typu usług) i informacyjne (79%). Nieznacznie mniejszy odsetek organizacji (71%) świadczy usługi o charakterze szkoleniowym, natomiast wyraźnie mniej podmiotów posiada w swojej ofercie usługi finansowe czy doradcze o charakterze proinnowacyjnym (36%).

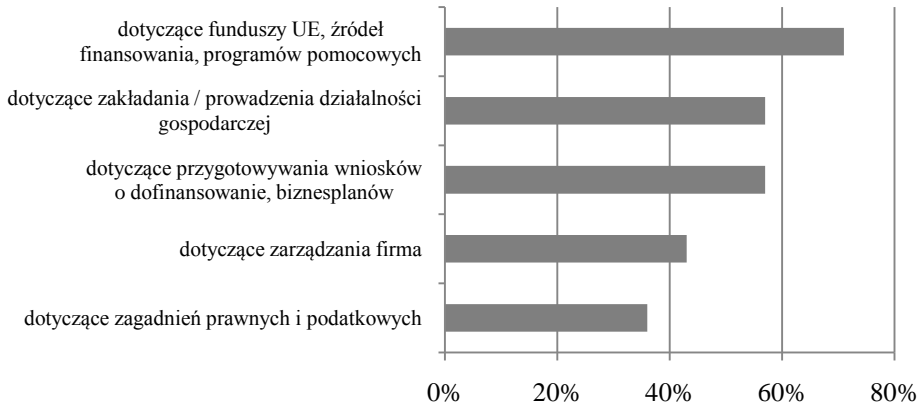

Rys. 4. Typy usług świadczonych przez badane organizacje

Źródło: jak pod rys. 1.

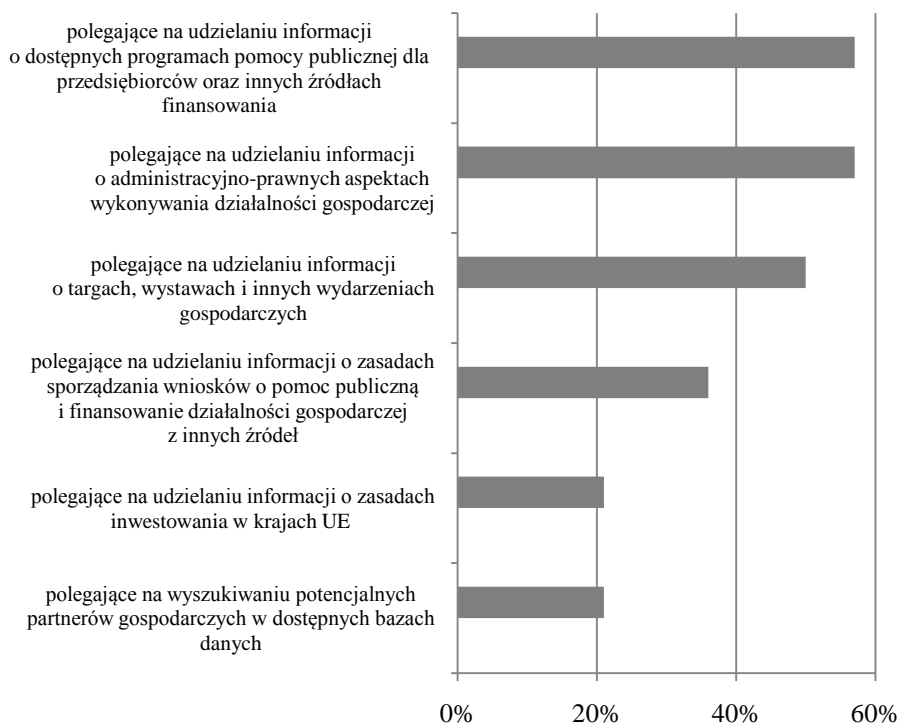
W ramach badania przeprowadzono również dokładną analizę poszczególnych typów usług. Trzy typy usług doradczych ogólnych okazały się być świadczone przez relatywnie największy odsetek organizacji i są to: usługi doradcze dotyczące funduszy UE, źródeł finansowania, programów pomocowych (świadczone przez 71% badanych instytucji), dotyczące zakładania (prowadzenia) działalności gospodarczej oraz dotyczące przygotowywania wniosków o dofinansowanie, biznesplanów (57%). Usługi doradcze dotyczące zakładania firmy świadczy 43% respondentów, 36% ankietowanych świadczy usługi doradcze dotyczące zagadnień prawnych i podatkowych. Rodzaje usług doradczych świadczonych przez badane organizacje przedstawiono na rysunku 5.

Jeśli chodzi o usługi informacyjne, to najwięcej – bo aż 57% ankietowanych instytucji – świadczy usługi informacyjne na temat źródeł finansowania działalności gospodarczej oraz polegające na udzielaniu informacji o administracyjno-prawnych aspektach prowadzenia działalności gospodarczej.

Rys. 5. Usługi doradcze o charakterze ogólnym świadczone przez badane organizacje
Źródło: jak pod rys. 1.

Co druga badana organizacja świadczy również usługi polegające na dostarczaniu informacji o targach i wystawach i innych imprezach tego typu. Zdecydowanie mniej, bo 36% organizacji, wskazało, że ich usługi polegają na udzielaniu informacji o zasadach sporządzania wniosków o finansowanie działalności gospodarczej. Zaledwie 21% badanych organizacji świadczy usługi w zakresie udzielenia informacji o zasadach inwestowania w krajach UE oraz wyszukiwania partnerów gospodarczych w bazach danych.

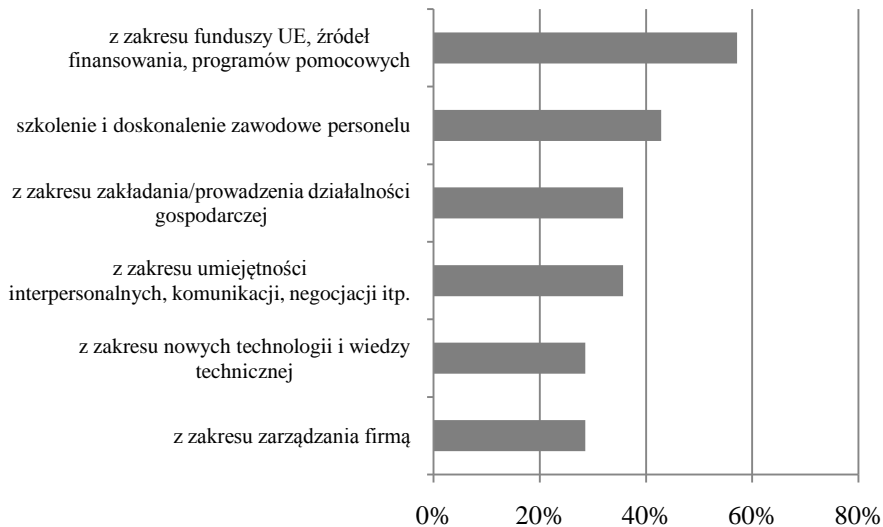

Rys. 6. Usługi informacyjne świadczone przez badane organizacje

Źródło: jak pod rys. 1.

Wśród usług szkoleniowych świadczonych przez badane organizacje dominują szkolenia z zakresu funduszy UE i innych źródeł finansowania działalności gospodarczej (57% organizacji zadeklarowało świadczenie tego typu usług szkoleniowych). Wśród innych usług tego typu wymieniano: szkolenie i doskonalenie zawodowe personelu (43%), szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz umiejętności interpersonalnych, komunikacji i negocjacji (36%). Najmniej, bo zaledwie 29% badanych instytucji, realizuje szkolenia z zakresu zarządzania firmą oraz nowych technologii i wiedzy technologicznej.

Rys. 7. Usługi szkoleniowe świadczone przez badane organizacje

Źródło: jak pod rys. 1.

Jak już wspomniano, zaledwie 36% badanych organizacji zadeklarowało świadczenie usług o charakterze finansowym i doradczym proinnowacyjnym. Przeprowadzone analizy wskazują, że świadczone usługi finansowe polegają na pozyskiwaniu środków finansowych (29% organizacji) oraz udzielaniu poręczeń i pożyczek (14%). Do świadczonych usług doradczych o charakterze proinnowacyjnym należą przede wszystkim: ułatwianie kontaktu między przedsiębiorcą a uczelnią lub jednostką naukowo-badawczą (29%), usługi doradcze dotyczące promocji technologii i nowych rozwiązań organizacyjnych (21%) oraz dotyczące innych działań, w których następuje transfer wiedzy lub innowacyjnej technologii (14%). Znacznie mniej, bo zaledwie 7% instytucji, świadczy usługi doradcze dotyczące zakupu technologii/maszyn i urządzeń, wdrażania nowych technologii oraz wprowadzania innowacji na rynek. Połowa ankietowanych instytucji okołobiznesowych wskazała, że świadczy usługi pozostałe, niesklasyfikowane w wyróżnionych powyżej kategoriach, a są to przede wszystkim: udostępnianie infrastruktury specjalistycznej, np. urządzeń laboratoryjnych, urządzeń biurowych, mediów (36%); udostępnianie powierzchni użyt-

kowej, tj. biurowej, laboratoryjnej i wyszukiwanie partnerów biznesowych (21%); przygotowywanie ekspertyz (14%) oraz udostępnienie wyników prowadzonych badań naukowych i analiz (7%).

Podsumowanie

Analiza danych wtórnych potwierdziła silną koncentrację instytucji otoczenia biznesu w województwie lubuskim oraz znaczne ich zróżnicowanie, jeśli chodzi o formę prawną i profil działania. Spora liczba instytucji tego typu przekłada się na większą ich dostępność oraz skuteczność w oddziaływaniu. Jednak opisane powyżej wyniki badań wskazują, że badane podmioty nie wykorzystują w pełni istniejących możliwości wspierania rozwoju przedsiębiorczości w regionie lubuskim. Przeprowadzone badania nie pozwalają wprowadzić na generalizację wyników badań na całą populację (główną tego przeszkodą jest ograniczony zakres badań, a przede wszystkim mała liczebność przebadanej próby), jednak pokrywają się z wynikami analiz ewaluacyjnych, prowadzonych w związku z aktualizacją LRSI. Analiza oferowanych usług wskazuje, że profil badanych organizacji określić można jako doradczo-informacyjno-szkoleniowy, a ich oferta skierowana jest przede wszystkim do sektora MŚP. W ofercie usługowej badanej populacji brakuje z całą pewnością usług o charakterze proinnowacyjnym, które mogą przyczynić się do wzmocnienia innowacyjności regionu lubuskiego. Usługi te oferowane są przez rozproszone instytucje, a ich zakres jest bardzo ograniczony. W województwie lubuskim brakuje nowoczesnych rozwiązań w zakresie finansowania działalności gospodarczej, np. funduszy *venture capital*, *seed capital* itp. Potwierdzają to również wyniki przeprowadzonych badań. Zakres świadczonych usług finansowych, podobnie jak proinnowacyjnych, jest znacznie ograniczony. Wyniki analiz wskazują nie tylko na silną współpracę badanych organizacji z przedsiębiorstwami, lecz także z innymi instytucjami okołobiznesowymi oraz władzami regionalnymi. Efektywny system powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami, IOB i jednostkami samorządu terytorialnego może doprowadzić do powstania struktury sieciowej typu klastery, a to z całą pewnością może wpłynąć pozytywnie na rozwój województwa lubuskiego. Trudno jednoznacznie wskazać, jakie działania powinny zostać podjęte, aby wzmocnić potencjał instytucji otoczenia biznesu w regionie lubuskim. Należałoby przede wszystkim dokładnie przeanalizować potrzeby przedsiębiorstw w zakresie usług, jakie powinny świadczyć instytucje okołobiznesowe, a na-

stępnie przystosować ofertę do potrzeb przedsiębiorcy. W trakcie wywiadów prowadzonych z przedstawicielami tych organizacji często pojawiało się stwierdzenie, że główne bariery współpracy IOB ze światem biznesu to niejasno sformułowane przez firmy zapotrzebowanie, brak zainteresowania współpracą ze strony przedsiębiorstw, niedopasowanie oferty instytucji do potrzeb przedsiębiorstwa, niewystarczający przepływ informacji oraz brak środków finansowych. Konieczne wydaje się również rozszerzenie oferty lubuskich instytucji okołobiznesowych o usługi proinnowacyjne i finansowe. Szansą na wzrost potencjału lubuskiego otoczenia biznesu jest finansowe wsparcie tych instytucji ze szczebla krajowego i unijnego.

**ANALYSIS OF POTENTIAL OF BUSINESS ENVIRONMENT
INSTITUTIONS WITHIN THE SCOPE OF PROVIDING
SERVICES SUPPORTING ENTREPRENEURSHIP
DEVELOPMENT IN THE LUBUSKIE REGION**

Summary

The main purpose of the article is to analyze the potential of business environment institutions within the scope of providing services supporting entrepreneurship development in the Lubuskie Region. In the first part of the elaboration the scope of the notion of business environment has been discussed, in the next part own research results have been presented while in the final section of the article the research findings have been summarized and recommendations regarding effectiveness of actions of business environment institutions in lubuskie voivodeship have been presented.

Translated by Aleksandra Bulera

